

# Predhovor

Poskytovanie informácií písaných slovom má mimoriadny význam. Ten, kto informáciu číta, môže sa k nej opakovanne vracáť, uvažovať nad jej závermi aj ju porovnávať s vlastnými poznatkami a skúsenosťami.

V odbornej medicínskej literatúre možno informáciu považovať za určité *vademecum* pre tie diagnostické a liečebné postupy, ktoré čitateľ alebo poslucháč sám ešte nepoužíva. Takúto možnosť dáva vypočítaná prednáška len v obmedzenej miere. Pre toho, kto informáciu píše, vzniká na jednej strane povinnosť presnej informácie z odborného i jazykového hľadiska, povinnosť použiť úspornú, ale výstižnú dikciu, bez zbytočnej rétoriky, na druhej strane zas povinnosť podrobným opisom postupov alebo aj kazuistických príkladov urobiť príspevok zrozumiteľnejším aj pre menej skúseného. Rovnako tieto možnosti sú väčšie ako pri hovorenom slove, pri prednáške.

V roku 1995 založil výbor Slovenskej urolologickej spoločnosti (SUS) časopis s názvom *Urológia*, ktorý mal spĺňať obidve poslania: informovať aj dať príležitosť na osvojenie si základov pre správne formulovanie vlastných myšlienok. Do časopisu mali prispievať jednak skúsení a erudovaní členovia SUS, ale tiež tí mladí, ktorí sa chystali na náročnejšie publikačné ciele. Čítať ho mal každý urológ, resp. adept urológie, ktorých mal časopis spájať. Medzi urológmi bolo a je dosť medzinárodne skúsených autorov, ktorí svojimi príspevkami prispievajú k vzdelávaniu urolologickej mládeže, ale aj dosť mladých schopných lekárov, ktorí sa už dopracovali k určitým vlastným výsledkom. To uviedol v úvodníku k prvému číslu tohto časopisu spoluzakladateľ modernej slovenskej, resp. československej urológie prof. MUDr. Vladimír Zvara, DrSc.

Prvý urolologický časopis vydávaný na území nielen Slovenska, ale aj Českej republiky – *Urológia* – mal pri svojom vzniku v roku 1995 5-člennú redakčnú radu: Jozef Stojkovič (1933 – 2022), Ján Kliment, Ladislav Valanský, Dušan Martinčok a Jozef Marenčák. Časopis vydávala NsP Skalica a sponzorovala firma

Olympus. Vychádzal dvakrát ročne, ale boli aj roky, keď sa podarilo zozbierať a následne uverejniť viac kvalitných príspevkov, takže bolo možné vydať aj štyri čísla ročne. Súčasťou boli tiež abstrakty z výročných konferencií SUS. Od roku 1999 bol predsedom redakčnej rady doc. MUDr. Jozef Marenčák, PhD., a vedúcim vedeckým redaktorom prof. MUDr. Dalibor Ondruš, DrSc. V časopise sa publikovali prehľadové i pôvodné práce, klinické štúdie, informácie o dianí v SUS, zápisnice zo zasadnutí výboru SUS, správy zo zahraničných kongresov a konferencií, abstrakty z výročných konferencií SUS, zo zimných urologických sympózií, recenzie nových kníh s urologickou problematikou, ako aj zdravotnícke významné jubileá, resp. nekrológy popredným domácim a zahraničným urológom. Časopis po 17 rokoch existencie zanikol v roku 2011.

V roku 2005 vznikol nový lekársky časopis *Klinická urológia*, ktorého zakladateľom a predsedom redakčnej rady je doteraz prof. MUDr. Ján Kliment, CSc. Vo vzťahu k SUS prebral od roku 2011 tento časopis všetky úlohy, ktoré dovtedy plnil časopis *Urológia*. Počas doterajších 20 rokov existencie časopisu vyšlo 49 čísel, väčšinou tri čísla ročne, pričom vždy jedno číslo bolo venované abstraktom z výročných konferencií SUS. Časopis v rokoch 2005 – 2014 vydávalo vydavateľstvo Samedi, spol. s r.o., od roku 2015 ho vydáva vydavateľstvo A-medi management, spol. s r.o.

Aj čelní predstavitelia českej urolologickej obce usúdili, že rýchly rozvoj urológie vyžaduje od urológov sústavné štúdium, aby mohli pacientom poskytovať starostlivosť na úrovni súčasných vedeckých poznatkov. Ekonomické limity však nedovoľovali väčšine z nich sledovať medzinárodnú vedeckú literatúru. Výbor Českej urolologickej spoločnosti (ČUS) sa preto za podpory firmy Medica Publishing Consulting, spol. s r.o., rozhodol v roku 1997 vydávať časopis *Česká urologie*. Prvým šéfredaktorom časopisu bol prof. MUDr. Jiří Scheinar, CSc., a zástupcom šéfredaktora doc. MUDr. František Zátura, CSc. V časopise,

ktorý je oficiálnym periodikom ČUS, vydávaným spoločnosťou Solen, vyšlo doteraz v 28 ročníkoch okolo 105 čísel a okolo 15 suplementov, prevažne venovaných abstraktom z výročných konferencií ČUS. V súčasnosti je šéfredaktorom časopisu prof. MUDr. Milan Hora, Ph.D., MBA. Od roku 2025 časopis vydáva Care Comm, s.r.o.

V roku 2000 vznikol ďalší český odborný časopis *Urologie pro praxi*, ktorý doteraz vychádza vo vydavateľstve Solen, spol. s r.o., v spolupráci so Združením ambulantných urológov a Českou spoločnosťou pre sexuálnu medicínu. Pri zrode časopisu stáli predovšetkým prof. MUDr. Dalibor Pacík, Ph.D., a doc. MUDr. František Zátura, CSc. Doteraz vyšlo v 25 ročníkoch okolo 130 čísel a suplementov. Na čele súčasnej redakčnej rady časopisu je MUDr. Michaela Matoušková. Časopis sa doteraz zameriava na poskytovanie aktuálnych poznatkov z oblasti diagnostiky a liečby predovšetkým urologických ochorení, a to prehľadným a praktickým spôsobom.

V rokoch 2003 – 2016 vychádzal v českých zemiach aj časopis *Urologické listy*, ktorý bol prevažne zameraný na publikovanie medzinárodných odporúčaní pre diagnostiku a liečbu urologických ochorení.

V súčasnosti teda máme k dispozícii jedno slovenské a dve české odborné periodiká pre urologickú odbornú verejnosť. Cieľom redakčných rád týchto časopisov je naďalej ponúkať kvalitné články v slovenskom, resp. v českom jazyku, zamerané na pôvodnú vedeckú tvorbu našich kolegov, urológov, ale aj ďalších spolupracujúcich odborníkov z príbuzných odborov.

Indexácia uvedených urologických časopisov v najprestížnejších databázach (Web of Science, Scopus, PubMed/Medline) nie je v súčasnosti stále reálna vzhľadom na prísne kritériá, ktoré žiadny z našich časopisov zatiaľ nespĺňa. Medzi hlavné kritériá pre prijatie časopisu aspoň do bibliometrickej citačnej databázy Scopus totiž patrí pravidelnosť vydávania (minimálne 2-krát ročne), časopis

musí byť k dispozícii on-line, webová stránka časopisu, názov článku a abstrakty musia byť uvedené aj v angličtine. Dôležitým kritériom je aj citovanie doterajších publikovaných článkov v našich urologických časopisoch v databáze Scopus. Zárukou kvality časopisu je medzinárodná redakčná rada a medzinárodné zloženie recenzentov a samozrejme dodržiavanie autorskej a citačnej etiky.

Publikovanie v časopisoch zaradených do medzinárodných databáz by výrazne napomohlo našim budúcim adeptom pri získavaní titulu PhD., resp. v ďalšom akademickom raste. Doktorandské štádium a ďalší vedecký rast, najmä v akademickom prostredí, vyžaduje publikovať kvalitné vedecké práce,

ktoré by mali šancu získať medzinárodný ohlas, čo je však možné, len ak publikujeme v prestížnych časopisoch s primeranými scientometrickými parametrami. Okrem impakt faktora časopisu (IF) a Hirschovho indexu (HI) sú to najmä kvartily (Q1 – 4), ktoré sú výsledkom citovanosti z Web of Science alebo z databázy Scopus.

Celkovo 30-ročná história slovenských a českých urologických odborných periodík je dôvodom na bilancovanie. Dovoľujem si poďakovať všetkým trom predsedom redakčných rád za nesmierne úsilie udržiavať primeranú úroveň časopisov. Vyjadrujem však aj výzvu mladým adeptom špecializačného štúdia a doktorandského štúdia využiť tieto časopisy

na publikovanie tiež svojich dizertačných prác. Umožnilo by to zvýšenie počtu a najmä kvality príspevkov, čím by sa mohol rozšíriť počet ročne publikovaných čísel. Abstrakty z výročných, prípadne iných, monotematických konferencií, sympózií či seminárov by sa mohli publikovať aj naďalej formou samostatných suplementov. Kvalitu časopisov by mohli pozdvihnúť tiež príspevky zahraničných autorov, nakoľko aj to môže pomôcť českým a slovenskému urologickému časopisu aspoň sa priblížiť ku kritériám potrebným na zaradenie do medzinárodných databáz.

*prof. MUDr. Dalibor Ondruš, DrSc.  
I. onkologická klinika LFUK a OÚSA,  
Bratislava*